

Odvětvová analýza

ASPEKT

Municipality

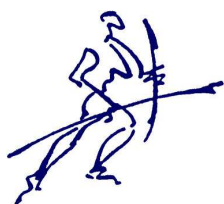
-

Úvodní část

Listopad 2004

Ukrajinská 10, 101 00 Praha 10
tel.: +420 271016232
fax: +420 271016202
Email: aspekt@aspekt.cz
<http://www.aspekt.cz>

**ASPEKT Central Europe
Group, a.s.**

Ukrajinská 10
101 00, Praha 10
Česká republika
Tel.: +420 271016232
Fax: +420 271016202
E-mail: aspekt@aspekt.cz
<http://www.aspekt.cz>

**ODVĚTVOVÉ ANALÝZY
ASPEKT**

Speciální vydání / IX

Municipality
Listopad 2004

Ředitel společnosti
Ing. Vojtěch Stavný

Vedoucí projektu
Jaroslav Denemark
Petr Mach

Obchodní oddělení
Mgr. František Krameš
Irma Procházková

© ASPEKT CEG, a.s.

Autorská práva vyhrazena.
Žádná část této publikace
nesmí být reprodukována,
kopírována či přenášena
v jakékoliv formě prostředky
elektronickými, fotografickými
apod. bez předchozího
souhlasu vydavatele a
vlastníka práv.

Vydavatel nepřebírá
jakoukoliv odpovědnost za
nekompletní, chybné či
chybné údaje, obsažené
v publikaci, ani za škody
vzniklé při používání těchto
informací.

Vážení obchodní přátelé,

odvětvová analýza - Municipality je speciální publikací, která by měla přiblížit města a obce České republiky a umožnit jejich vzájemné porovnání. Tato analýza zahrnuje města a obce s rozšířenou pravomocí resp. pověřeným úřadem, což představuje v ČR celkem 388 subjektů, z nichž každý je prezentován dvoustránkovým profilem.

V analýze dále najdete také profily 13 krajů, vyjma Prahy, a kapitulu virtuální konference. Ta je do našich analýz zařazena zcela nově a měla by poskytnout platformu pro výměnu zkušeností o nejdiskutovanějších problémech. Jednotlivé obce se zde tentokrát mohli vyjádřit k obecně známé problematice vymáhání zdánlivě nedobytných pohledávek či používanému software pro agendy úřadu a zkušenosti s ním.

U jednotlivých obcí naleznete kromě základních údajů také informace demografické, občanskou vybavenost, složení zastupitelstva, informace o podnikatelské aktivitě, dopravní infrastrukturu a v neposlední řadě také rozvahu a rozpočet obce. Pro každou obec je vypočítán také ukazatel dluhové služby

Na úrovni krajů je struktura informací podobná, navíc je doplněná o přehledné seřazení obcí v kraji podle významných ukazatelů, například přírůstku obyvatel či rozpočtových výdajů v jednotlivých oblastech. Všechny ukazatele jsou přepočítány na 1 nebo 1000 obyvatel, tak, aby bylo možné porovnávat subjekty různé velikosti.

Podklady pro tuto analýzu byly čerpány zejména z informační databáze MOS Českého statistického úřadu, která poskytl údaje demografického řádu, a údajů společnosti Czech Credit Bureau, ze kterých je zpracována finanční část.

Chtěli bychom touto cestou také ocenit informační otevřenost mnoha zúčastněných měst a obcí.

Věříme, že Odvětvové analýzy zůstanou významnou pomůckou při Vašich obchodních rozhodnutích a podnikatelských aktivitách a rádi uvítáme Vaše případné podněty vedoucí k vyšší vypovídací schopnosti analýz.

ASPEKT Central Europe Group, a.s.

Úvodní slovo odborníka

K PROBLÉMŮM EFEKTIVNÍHO HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Průvodním znakem vyspělých evropských států je systematická péče o rozvoj obcí a regionů. Obce v rámci své samostatné působnosti napomáhají při zajišťování cílů regionální politiky zejména tím, že vytvářejí podmínky pro hospodářský, sociální a kulturní rozvoj svého územního obvodu. Souvisí to plně s principy subsidiarity a partnerství uplatňovanými v Evropské unii.

1. Strategie řízení a plánování

Pro zajištění optimálního rozvoje obce či města nebo sdružení obcí je nanejvýše aktuální, aby si tyto subjekty vytvořily své vlastní strategie rozvoje včetně zahrnutí svých organizací (organizačních složek, příspěvkových organizací aj.) do tohoto záměru. Ve zpracovávání příslušných rozvojových strategií jsou mezi obcemi, městy a vznikajícími mikroregiony značné rozdíly. Lépe si zpravidla vedou větší obce a města, která zákonitě mají více finančních prostředků (zejména z podílů na výnosech sdílených daní) neboť své strategické záměry mají zpravidla zakotveny ve volebních programech příslušných politických seskupení, jejichž naplnění většinou garantují schopní manažeři.

Strategické plánování a následně i strategické řízení je důležitým a téměř rozhodujícím nástrojem jak co nejefektivněji využít všechny dostupné zdroje a aktivity představitelů veřejnosti, veřejné správy, všech občanů i organizací privátního sektoru pro splnění stanovených cílů v rozvoji příslušné obce. Strategie řízení každé obce v sobě zahrnuje alternativní cesty k dosažení určitého cíle či záměru. Tato činnost zahrnuje jednak formulaci strategického záměru a jednak přijetí vhodného strategického rozhodnutí. Lze rozdělit na několik základních kroků.

U každého přijatého strategického rozhodnutí k realizaci určitého cíle (projektu) posuzujeme: předpokládané užítky, silné a slabé stránky, hrozby a příležitosti. Cíle musí být reálné, srozumitelné a kvantifikovatelné.

2. Rozpočet obce

Formálním, avšak naprosto nevyhnutelným předpokladem pro realizaci svých strategických záměrů a rozhodnutí je dobře sestavený rozpočet obce, případně rozpočet dobrovolných svazků obcí či jiných podobných subjektů, a to jak na straně příjmů, tak na straně výdajů. I když rozpočet obce či jiného územně samosprávného celku je relativně samostatným druhem rozpočtu, je nutno konstatovat, že podstatná část jeho zdrojů je ovlivňována jinými veřejnými rozpočty, např. státním rozpočtem, rozpočty státních fondů (např. Státního fondu životního prostředí, Státního fondu rozvoje bydlení, Programem rozvoje venkova a dalšími). Tyto rozpočty provádějí přerozdělování prostředků mezi jednotlivými rozpočty územních celků. Stále více se zvyšuje též i role fondů z rozpočtu Evropské unie.

a) Příjmy z daní

Nejdůležitějším příjmem veřejných rozpočtů jsou výnosy z daní (cca 45 %), jak to určuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. K určitým změnám v rozpočtech obcí došlo po realizaci Reformy veřejné správy, která sebou přinesla zejména tyto podstatné změny:

- vznik obcí s rozšířenou působností: převzetí některých funkcí dřívějších okresních úřadů,
- vznik nových krajů: úprava kompetencí mezi obcemi a krajem, problematika agendy státní sociální podpory aj.
- nové rozdělení územní působnosti orgánů státu aj.

Hodnocení kladů a záporů systému rozpočtového určení daní je možno posuzovat z hlediska různě velkých obcí různě. Je to dáno nejen velikostí jednotlivé obce, ale i funkcemi, které jednotlivé obce plní v oblasti veřejné správy včetně působení ekonomických podmínek svého území.

b) Dotace

Mezi významné příjmy obcí patří dotace. Jde o dotace a příspěvky:

- dotace na domovy důchodců a ústavy sociální péče a na dávky sociální péče,
- dotace na vybraná zdravotnická zařízení,
- příspěvky na výkon státní správy aj.

V podstatě každé ministerstvo má ve své kapitole položku na poskytování dotací, o které se mohou obce za určitých podmínek ucházet. Mezi nejčastější dotace pro rozvoj obcí patří dotace MMR, MŽP, MZe a další.

Mezi dotace, které mohou obce získat z rozpočtu **Evropské unie** patří zejména dotace ze Strukturálních fondů. ČR bude z těchto fondů čerpat v období let 2004 – 2006 prostředky ve výši 1 491 mil. EUR a je povinna zajistit národní spolufinancování ve výši 25 %. Pomoc ze strukturálních fondů se pak realizuje pomocí tzv. operačních programů. Jde o tyto operační programy: Průmysl a podnikání, Infrastruktura, Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, Rozvoj lidských zdrojů, Společný regionální program.

c) Další příjmy obce**1. Příjmy z obecního majetku**

Vlastnictví obecního majetku vždy bylo a je jedním z důležitých předpokladů existence a stabilního fungování dobrého hospodaření obce. Prostřednictvím municipálního majetku a jeho složek a následně prostřednictvím příslušných výnosů z hospodaření s majetkem z výnosu, může obec ovlivňovat rychlost a úroveň svého sociálního a ekonomického rozvoje. Velikost tohoto vlivu kromě jiného závisí na skladbě obecního majetku a na tom jak se s tímto majetkem hospodaří.

Vlastnictví dostatečně velkého obecního majetku může významně posílit ekonomickou a politickou nezávislost příslušné obce. Určitý majetek vytváří prostor pro rozvoj jednotlivých odvětví veřejného i privátního sektoru, která zpravidla významně přispívají k vytváření dobrých podmínek pro život občanů příslušné obce.

K hospodaření s obecním majetkem je nutno přistupovat různě podle druhu majetku a jeho velikosti, podle místa, kde se příslušný majetek nachází, podle vnitřních a vnějších ekonomických faktorů, které v určité době určují situaci na trhu statků a v neposlední řadě způsob hospodaření s obecním majetkem závisí na manažerských schopnostech představitelů příslušné obce. Zjednodušeně lze říci, že majetek obce tvoří majetek:

- nemovitý: pozemky, lesy a budovy,
- movitý: stroje a zařízení,
- finanční: finanční prostředky na běžném účtu obce a na dalších účtech (např., účet rezervního fondu aj.).

Pozemky

V satelitních obcích (v blízkosti větších aglomerací) nebo v blízkosti významných komunikací je optimální přeměnit zemědělské pozemky na pozemky stavební a ty výhodně prodat. Často je však třeba k této změně využití pozemků vytvořit potřebnou infrastrukturu, např. příjezdové komunikace, inženýrské sítě aj. a vytvoření dohod se zájemci o umístění určitého podniku. Obecní pozemky, u nichž není předpoklad, že budou využity jako stavební je zpravidla vhodné dlouhodobě pronajmout (např. na 50 let).

Lesy

Pro menší obce, v jejichž katastru se nacházejí větší lesní plochy, přinášejí lesy dobrý příjem jednak z těžby dřeva a zejména z prodeje dřeva zpracovaného na místní pile. Tím se zároveň rozšiřuje okruh nabídky pracovních míst. Podle vlastního výzkumu prováděného v některých obcích bývalého okresu Pardubice v r. 2001 činila výnosnost lesů až 8,1 % (proti výnosu např. zemědělských pozemků, který činil pouze kolem 0,5%).

Budovy a stavby

Mezi běžné budovy, které jsou ve vlastnictví obcí, patří obytné domy. Vzhledem k existenci tzv. regulovaného nájemného jeví se pro obce jednoznačně výhodné, zejména u starších budov, příslušné bytové domy privatizovat, tj. odprodat je uživatelům příslušných bytů, případně jiným zájemcům. Provedený průzkum v r. 2001 v některých obcích na bývalém okrese Pardubice jednoznačně potvrdil převažující existenci záporného salda mezi příjmy a výdaji v této oblasti obecního hospodaření.

Finanční majetek

Pokud obec má volné finanční prostředky je vhodné je:

- vložit do některého prosperujícího podniku. Je vhodné celkové finanční prostředky rozložit do více podniků (pestřejší portfolio pro případ krachu podniku),
- použít volné finanční prostředky pro rozvoj vlastního podnikání, tj. kdy podnikatelským subjektem je obec sama nebo se spojí s jiným podnikatelským subjektem.

2. Příjmy z podnikání

V současném období je podnikání měst a obcí usnadněno podporou ze státních fondů ČR, např. z fondů MZe, MMR, Státního fondu životního prostředí a dalších. Významnou roli při podnikání měst hrají také prostředky, které lze získat z fondů EU..

Obec má rozmanité možnosti pro volbu forem svého podnikání a zároveň také pro organizační uspořádání způsobů hospodářského využívání svého majetku. Všechny právně přípustné formy mají své výhody a nevýhody a projevuje se u nich také časová proměnlivost. Objektivně se mění výhodnost některé z hospodářsko-právních forem např. podle:

- ekonomického prostředí (např. podle vývoje cen, když se ztrátové podnikání změní na ziskové),
- podle změn v sociální a životní úrovni obyvatelstva ovlivňujících trh,
- podle měnících se daňových podmínek (daňové zatížení, ale i rozpočtové určení daňových výnosů).

d) Výdaje

Základní obraz výdajové struktury obcí představuje struktura celkových výdajů za celý soubor obcí ČR členěný do 6 skupin (viz tabulka):

Tab. 1: Struktura rozpočtových výdajů obcí ČR v letech 2001 – 2003 (tis. Kč)

	2001	%	2002	%	2003	%
Zemědělství a lesní hospodářství	939 331	0,5	1 007 809	0,5	1 214 654	0,4
Průmysl a ostatní odvětví	43 589 636	24,1	44 018 225	22,5	55 674 557	19,9
Služby pro obyvatelstvo	95 736 840	53,0	104 107 350	53,2	160 172 040	57,3
Sociální věci a politika zaměstnanosti	16 468 597	9,1	18 931 695	9,7	25 392 168	9,1
Bezpečnost a právní ochrana	3 702 254	2,0	5 036 766	2,6	7 554 829	2,7
Všeobecná veřejná správa a služby	20 328 480	11,2	22 560 880	11,5	29 635 020	10,6
Výdaje celkem	180 765 138	100,0	195 662 725	100,0	279 643 268	100,0

Z uvedeného přehledu vyplývá, že největší výdajovou skupinou obcí jsou výdaje na služby pro obyvatelstvo, které tvoří téměř polovinu z celkových výdajů obcí

Mezi významnou výdajovou položku každé obce patří výdaje na **investice**. K financování investic, jejichž náklady přesahují jedno rozpočtové období a jsou zpravidla jednorázové slouží kapitálové výdaje rozpočtu obce. Tyto výdaje jsou plánovatelné. Prvním krokem při rozhodování o nové investici je zhodnocení stávajícího stavu a posouzení zda by bylo možné získat potřebný efekt rozšířením kapacity určitého zařízení např. prodloužením pracovní doby nebo nenáročnou renovací. Pokud je potřeba realizovat více investičních projektů je nutné rozhodnout o jejich časovém pořadí zařazení

Vždy je nutné vymezit velikost získaného užitku, tj. jak velkého počtu obyvatel se bude příslušný užitek týkat. V případě malého využití, nebo využití na krátkou dobu, je vhodné uvažovat o sdružení prostředků s jinou obcí, nebo založení sdružení pro realizaci určité investice. Tento postup se uplatňuje také při budování nákladných projektů jako je např. přívodu vody nebo postavení čistírny odpadních vod aj.

Dále je nutné u náročnějších projektů posoudit návratnost vložených prostředků a také to jak provoz určité investice ovlivní velikost běžných příjmů a výdajů. U investičních projektů se osvědčuje vypracování několika variant řešení, které je nutné před konečným výběrem z různých hledisek důkladně posoudit.

Doc. Ing. Jaroslav Pilný, CSc.

*Ústav ekonomie Fakulty ekonomicko-správní
Univerzita Pardubice*

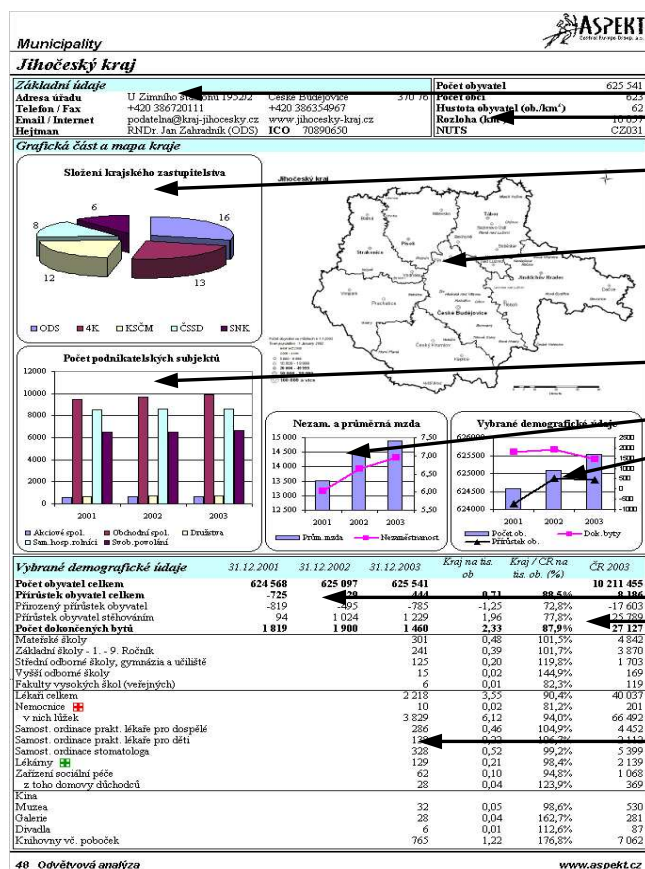
Struktura analýzy

Z důvodů velkého rozsahu je analýza Municipality rozdělena do celkem sedmi částí. První, úvodní část, obsahuje základní přehled, zejména metodické vysvětlivky (zdroje dat a jejich strukturu), virtuální konferenci (výměnu zkušeností o nejdiskutovanějších problémech) a profily jednotlivých krajů. Dalších šest částí tvoří vždy ucelený přehled obcí a měst v konkrétní oblasti ČR. Jejich rozdělení a počty obsažených obcí zobrazuje následující tabulka:

Oblast	Kraj	Počet obcí v analýze
Praha a střední Čechy	Praha + Středočeský	56
Jihozápad	Jihočeský Plzeňský	37 35
Severozápad	Karlovarský Ústecký	14 30
Severovýchod	Liberecký Královéhradecký Pardubický	21 34 26
Jihovýchod	Vysočina Jihomoravský	26 34
Střední Morava a Moravskoslezsko	Olomoucký Zlínský Severomoravský	19 25 31

Struktura krajských profilů

První strana

Kontaktní údaje
Základní údaje
Struktura zastupitelstva

Mapa kraje

Počet podnikatelských subjektů - graf
Nezaměstnanost a průměrná mzda - graf
Demografie - graf

Demografické údaje
Porovnání s ČR

Občanská vybavenost

Druhá strana

Podnikatelská aktivita

Ekonomické ukazatele

Rozvaha krajského úřadu

Příjmy krajského úřadu

Výdaje krajského úřadu

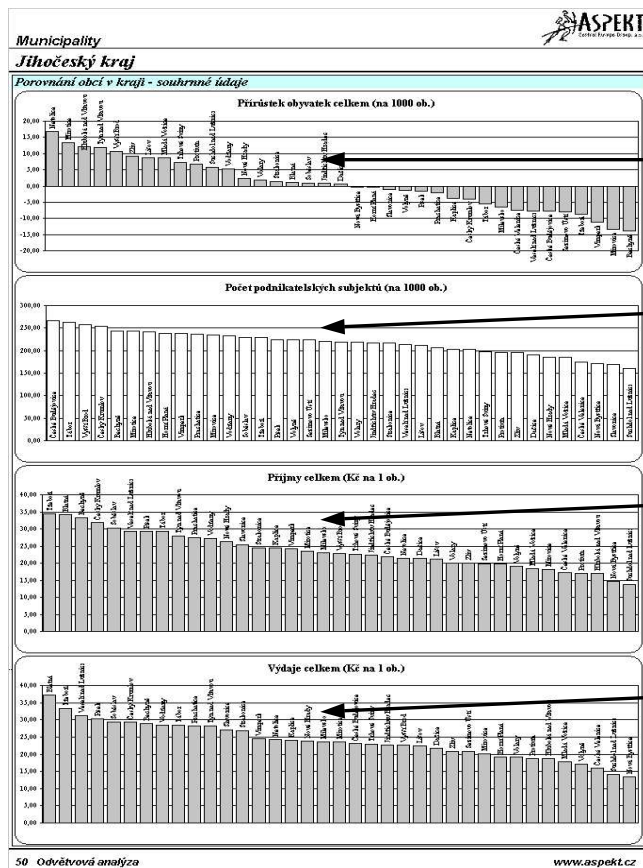
Municipality
Jihočeský kraj

	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	Kraj 2003 na 100 ob.	Kraj 2003 / ČR 2003 (%)	ČR 2003
Podnikatelská aktivita						
Počet podnikatelských subjektů celkem	128 075	135 717	141 375	226,00	99,2%	2 325 977
Z toho:						
Akciové společnosti	614	625	647	1,03	66,4%	15 903
Kolektivní společnosti	9 687	9 687	9 910	15,84	74,8%	216 301
Družstva	683	698	713	1,14	89,0%	13 078
Samostatně hospodářící rolníci	8 552	8 576	8 618	13,78	139,4%	100 914
Svobodní povolání	6 542	6 542	6 661	10,65	98,1%	110 836
Podnikatelé - fyzické osoby	91 475	98 048	102 054	163,15	99,7%	1 671 031
Ekonomické ukazatele kraje						
Zaměstnanost celkem	187 935	155 005	158 445	253,29	82,7%	3 127 010
Průměrná hrubá měsíční mzda v Kč	13 528	14 481	15 367	6,96	88,1%	17 445
Registrována mra nezačleněná v ČR	6,62	6,65	6,96			10,11
Počet uchazečů o zaměstnání	19 162	21 118	22 158	35,42	66,7%	542 420
Počet volných pracovních míst	2 960	2 688	2 203	3,52	89,5%	40 188
Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo	6,47	7,86	10,06		74,5%	15,30
Rozvaha krajského úřadu - České Budějovice (tis. Kč)		31.12.2003	v.a. 2003			
Uhran aktiv		1 295 880	100,0%			
Stálá aktiva		999 372	77,1%			
Dlouhodobý nematkový majetek		43 294	3,3%			
Dlouhodobý finanční majetek		956 078	73,8%			
Obežná aktiva		296 508	22,9%			
Pohledávky		11 953	0,9%			
Finanční majetek		368	0,0%			
Prostředky rozpočtového hospodaření		283 891	21,9%			
Vlastní zdroje krytí aktiv		1 270 128	98,0%			
Čistý zisk		25 752	2,0%			
Dlouhodobé závazky						
Krátkodobé závazky		25 752	2,0%			
Bankovní úvěry a půjčky						
Rozpočet krajského úřadu - České Budějovice (tis. Kč)		31.12.2003	v.a. 2003			
Příjmy						
Danové příjmy		1 004 986	13,3%			
Nedávkové příjmy		81 930	1,1%			
Kapitálové příjmy		7 302	0,1%			
Přijaté dotace		6 466 485	85,5%			
Příjmy celkem po konsolidaci		7 560 903	100,0%			
Výdaje						
Zemědělství a lesní hospodářství		29 550	0,4%			
Průmysl, obchod a služby		9 408	0,1%			
Doprava ve komunikaci		1 096 737	14,2%			
Vodní hospodářství		1 965	0,0%			
Průmysl a ostatní hospodářství		1 110 229	14,8%			
Vzdělání		4 322 136	57,2%			
Kultura, památky, církev		208 203	2,8%			
Veřejná správa, zdravotní a sociální péče		36 239	0,5%			
Zdravotnictví		434 784	5,8%			
Bydlení a územní rozvoj		200 321	2,7%			
Ochrana životního prostředí		33 970	0,4%			
Služby pro obyvatelstvo		5 475 872	72,5%			
Dávky a podpory v sociálním zabezpečení		479 336	6,3%			
Sociální činnost a sociální služby		479 336	6,3%			
Sociální věci, politika zaměstnanosti		14 957	0,2%			
Bezpečnost, veřej. pořádek a právní ochrana		12 492	0,2%			
Požární ochrana, IZS		27 440	0,4%			
Bezpečnost, požární ochr. a práv. ochr.		27 440	0,4%			
St. moc, st. správa, místní správa		420 163	5,6%			
Výdaje celkem po konsolidaci		7 551 205	100,0%			
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci		9 698	0,1%			

www.aspekt.cz

Odvětvová analýza 49

Struktura krajských profilů

Třetí strana

Setřídění obcí v kraji:

přírůstek obyvatel

počet podn. subjektů

příjmy celkem

výdaje celkem

Čtvrtá strana

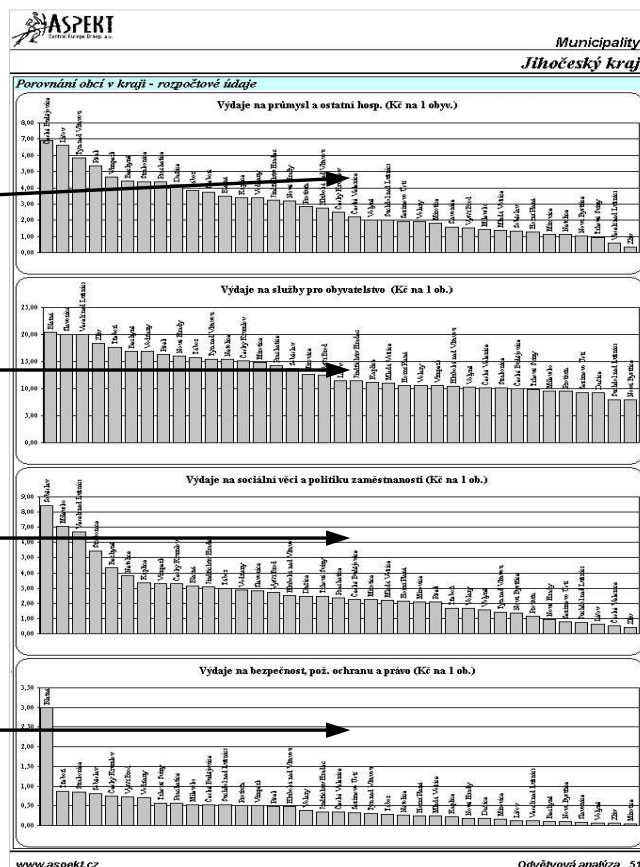
Setřídění obcí v kraji:

výdaje na průmysl a hosp.

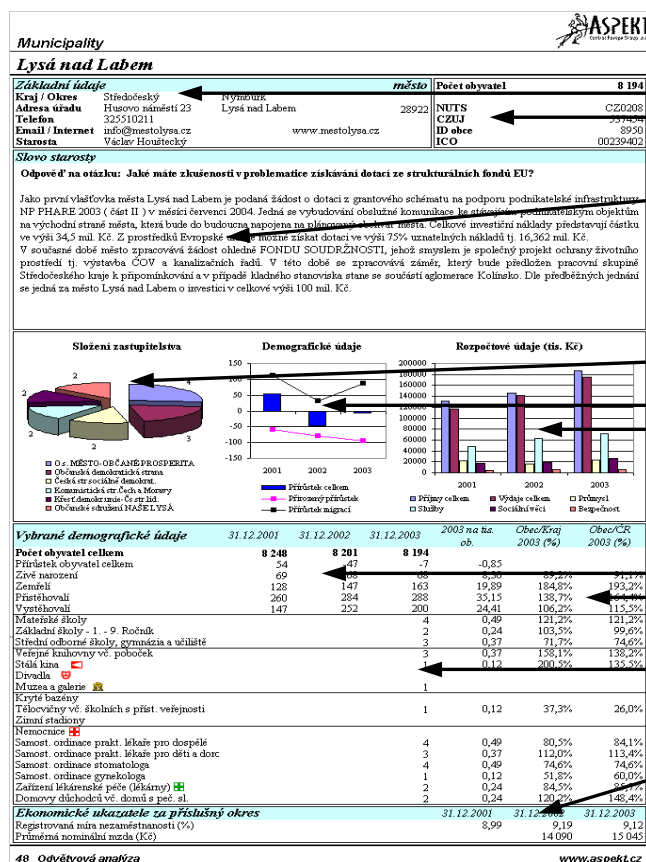
výdaje na služby pro ob.

sociální výdaje

výdaje na bezpečnost

Struktura profilů měst a obcí

První strana

Kontaktní údaje

Základní údaje

Slovo starosty

Složení zastupitelstva

Demografické údaje - graf

Rozpočtové údaje - graf

Demografické údaje

Porovnání s krajem a ČR

Občanská vybavenost

Ekonomické ukazatele okresu

Druhá strana

Podnikatelská aktivita

Významné firmy v obci

Dopravní infrastruktura

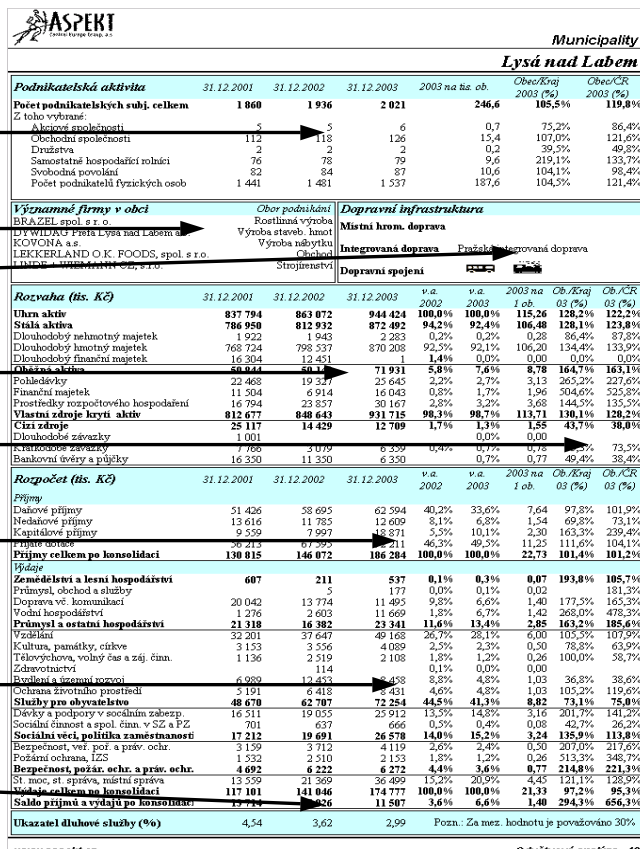
Rozvaha obce

Porovnání s krajem a ČR

Příjmy obce

Výdaje obce

Ukazatel dluhové služby

Metodické vysvětlivky

1. Obce – 1. strana profilu

1.1 Základní údaje

Údaj	Zdroj	Poznámka
Jméno obce	ČSÚ	Český statistický úřad
Kraj	ČSÚ	
Okres	ČSÚ	
Adresa úřadu	ePUSA	Elektronický portál územních samospráv
Telefon	ePUSA	
E-mail	ePUSA	Kontaktní a personální údaje ověřeny
Internet	ePUSA	telefonicky na příslušných úřadech.
Starosta / Primátor	ePUSA	
Katastrální výměra	ePUSA	
ČZÚJ (číslo zákl. úz. jednotky)	ePUSA	
ID obce	ePUSA	
IČO	ePUSA	
NUTS	ČSÚ	Kód oblasti, kraje, okresu

1.2 Slovo starosty

Odpověď na otázku: Jaké máte zkušenosti v problematice získávání dotací ze strukturálních fondů EU?

Některé odpovědi musely být zkráceny vzhledem k omezenému prostoru, ale pouze použitím zkratk tak, aby obsah informace byl zachován. Z 388 oslovených obcí, zaslalo odpověď celkem 72. V úvodní části odvětvové analýzy v kapitole Virtuální konference je uveden graf, znázorňující informační otevřenost podle jednotlivých krajů.

1.3 Složení zastupitelstva

Graf znázorňující aktuální složení zastupitelstva byl vypracován na základě údajů ČSÚ – volby.

1.4 Vybrané demografické údaje (zdroj ČSÚ – MOS)

Údaje o obyvatelstvu je uveden v časové řadě tří let (2001 – 2003) vzhledem ke statisticky významných změnám, na rozdíl od **ostatních údajů**, které jsou uvedeny pouze za rok 2003. Za rok 2003 jsou pak u všech údajů vypočítány ukazatele:

- porovnání na 1000 obyvatel
- procentuální vyjádření poměru předchozího ukazatele k mediánu kraje (mediánem se rozumí hodnota v obci, která v řadě obcí kraje představuje střed).
 Pozn.: v případě údaje „Přírůstek obyvatel celkem“ není procentuální porovnání uvedeno, protože při porovnání kladných a záporných hodnot vychází výsledek pro běžné využití nevhodný i když matematicky správný. Totéž při porovnání s mediánem ČR.
- procentuální vyjádření poměru předchozího ukazatele k mediánu České republiky

Pro výpočet mediánu byly použity údaje obcí, obsažených v této analýze. Využití údaje všech obcí ČR (6350) by nebylo vhodné vzhledem k velmi rozdílným podmínkám většiny malých obcí.

Údaj	Číslo údaje v MOS	Poznámka
Obyvatelstvo		
Počet obyvatel celkem	110900	k 31.12.
Přírůstek obyvatel celkem	součet	110200-110300+110400-110500
Živě narození celkem	110200	
Zemřelí celkem	110300	
Přistěhovalí celkem	110400	
Vystěhovalí celkem	110500	
Školství		
Mateřské školy	040300	
Základní školy 1. – 9. ročník	040500	
Střední odb. školy, gymnázia a učiliště	součet	040600+040700+040800+041300
Kultura		
Veřejné knihovny včetně poboček	050100	
Stálá kina	050200	
Divadla	050300	
Muzea a galerie	součet	050500+050600
Tělovýchova a sport		
Kryté bazény	060110	
Tělocvičny	060210	včetně školních s příst. veřejnosti
Zimní stadiony	060400	kryté i otevřené
Zdravotnictví		
Nemocnice	070300	
Samost. ord. prakt. lékaře pro dospělé	součet	070700+070301
Samost. ord. prakt. lékaře pro děti a dorost	součet	070710+070711
Samost. ord. stomatologa	součet	070720+070721
Samost. ord. gynekologa	součet	070730+070731
Zařízení lékárenské péče (lékárny)	071000	
Domovy důchodců vč. domů s peč. sl.	součet	150300+150400

1.5 Ekonomické ukazatele za příslušný okres

Registrovaná míra nezaměstnanosti (2001 – 2003)	ČSÚ
Průměrná nominální mzda (2001 – 2003)	ČSÚ

2. Obce – 2. strana profilu

2.1 Podnikatelská aktivita (ČSÚ – MOS)

Pro analýzu byly vybrány pouze některé typy subjektů. Nejsou uvedeny státní organizace a peněžní ústavy. **Počet subjektů** je uveden v časové řadě tří let (2001 – 2003). Za rok 2003 jsou pak u všech údajů vypočítány ukazatele:

- porovnání na 1000 obyvatel
- procentuální vyjádření poměru předchozího ukazatele k mediánu kraje (mediánem se rozumí hodnota v obci, která v řadě obcí kraje představuje střed)
- procentuální vyjádření poměru předchozího ukazatele k mediánu České republiky

Pro výpočet mediánu byly použity údaje obcí, obsažených v této analýze. Využití údaje všech obcí ČR (6350) by nebylo vhodné vzhledem k velmi rozdílným podmínkám většiny malých obcí.

Typy subjektů:

Údaj	Číslo údaje v MOS	Poznámka
Akciové společnosti	160220	
Obchodní společnosti	160230	Veřejné obchodní společnosti Společnosti s ručením omezeným Komanditní společnosti Společné podniky
Družstva	160240	Všechny typy družstev
Samostatně hospodařící rolníci	160270	Zapsaní i nezapsaní v Obch. rejstříku
Svobodná povolání	160280	Fyzická osoba podnikající dle jiných zákonů než Živnostenského zákona a zákona o zemědělství, zapsaná i nezapsaná v Obch. rejstříku
Podnikatelé – fyzické osoby	160260	Zapsaná i nezapsaná v Obch. rejstříku

2.2 Významné firmy v obci

Uvedeno max. 5 významných (v některých případech místního významu) společností. Zdrojem informací byla databáze Market Line Professional. Hlavním kritériem byl počet zaměstnanců, případně výše obrátu.

2.3 Dopravní infrastruktura

Jednotlivé typy dopravy jsou uvedeny ikonkou, v případě letecké dopravy navíc kódem typu letiště (viz číselník). Systém integrované dopravy je rovněž uveden kódem (viz číselník).

Typ	Zdroj
Dopravní spojení (obce)	CHAPS s.r.o. – zpracovatel jízdních řádů
Letecká doprava	Ministerstvo dopravy ČR
Místní hromadná doprava	Encyklopedie městské hromadné dopravy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Pavel Dušek)
Integrovaná doprava	Encyklopedie městské hromadné dopravy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Pavel Dušek)

Číselník typů letišť

VVL	veřejné vnitrostátní letiště
VML	veřejné mezinárodní letiště
NVL	neveřejné vnitrostátní letiště
NML	neveřejné mezinárodní letiště
VMNL	vojenské mezinárodní neveřejné letiště
VH	vojenský heliport

Číselník systémů integrované dopravy

PID	Pražská integrovaná doprava
IDP	Integrovaná doprava Plzeňska
VYDIS	Dopravní integrovaný systém měst Hradce Králové, Pardubic a Jaroměře
IDOS	Integrovaný dopravní systém Olomoucka
ODIS	Ostravský dopravní integrovaný systém

2.4 Ekonomické údaje (zdroj ČSÚ – CCB)

Pro analýzu byly vybrány údaje z rozvahy a realizovaného rozpočtu. Jsou uvedeny v časové řadě tří let (2001 – 2003). Kromě skutečných hodnot (v tis. Kč) údajů vypočítány ukazatele:

- vertikální analýza, v.a. (procentuální vyjádření v rámci skupin: aktiva, pasiva, příjmy a výdaje; celkové saldo je procentuálně porovnáno s celkovými výdaji)
- přepočet hodnoty na 1 obyvatele
- procentuální vyjádření poměru předchozího ukazatele k mediánu kraje (mediánem se rozumí hodnota v obci, která v řadě obcí kraje představuje střed)
- procentuální vyjádření poměru předchozího ukazatele k mediánu České republiky

Pro výpočet mediánu byly použity údaje obcí, obsažených v této analýze. Využít údaje všech obcí ČR (6350) by nebylo vhodné vzhledem k velmi rozdílným podmínkám většiny malých obcí.

2.4.1 Rozvaha (čísla řádků nejsou uvedena vzhledem k meziročním změnám)

Úhrn aktiv

Stálá aktiva

součet dlouhodobý nehmotný majetek
oprávky k dlouhodobému nehmot. majetku
dlouhodobý hmotný majetek
oprávky k dlouhodob. hmotnému majetku
dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý finanční majetek

Oběžná aktiva

součet zásoby
pohledávky
finanční majetek
prostředky rozpočtového hospodaření
přechodné účty aktivní

Pohledávky

Finanční majetek

Prostředky rozpočtového hospodaření

Úhrn pasiv

Vlastní zdroje krytí aktiv

(shodný s úhrnem aktiv)
součet oceňovací rozdíly z přeceň. maj. a závazků
majetkové fondy
finanční a peněžní fondy
zvláštní fondy org. složek státu
zdroje krytí prostř. rozpočt. hospod.
hospodářský výsledek

Cizí zdroje

součet rezervy
dlouhodobé závazky
krátkodobé závazky
bankovní úvěry a půjčky
přechodné účty pasivní

Dlouhodobé závazky

Krátkodobé závazky

Bankovní úvěry a půjčky

2.4.2 Rozpočet

Příjmy:

Daňové příjmy	rekapitulace - č.řádku 4010
	součet daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů daně ze zboží a služeb v tuzemsku daně a poplatky z vybr. činností a služeb daně za cla a služby ze zahraničí pojistné na soc. zabezp., přísp. na st. politiku zaměstnanosti a veřejné zdravotní pojištění ostatní daňové příjmy
Nedaňové příjmy	rekapitulace - č.řádku 4020
	součet příjmy z vl. činn. a odvody přebytků organizací s přímým vztahem příj. sankč. platby a vratky transferů příj z prodeje nekapitál. majetku a ostatní nedaňové příjmy přijaté splátky půjč. prostředků
Kapitálové příjmy	rekapitulace - č.řádku 4030
	součet příjmy z prodeje dlouhodob. majetku a ostatní kapitálové příjmy
Přijaté dotace	rekapitulace - č.řádku 4040
	součet neinvestiční přijaté dotace investiční přijaté dotace
Příjmy celkem po konsolidaci	rekapitulace - č.řádku 4200

Výdaje:	oddíl/skupina	poznámka
Zemědělství a lesní hospodářství	1	
Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	21	
Doprava	22	
Vodní hospodářství	23	
Spoje	24	neuvedeno
Všeob. hosp. zál. a ost. ekonom funkce	25	neuvedeno
Průmysl a ost. odvětví hospodářství	2	
Vzdělání	31+32	
Kultura, církve a sdělovací prostředky	33	
Tělovýchova a zájmová činnost	34	
Zdravotnictví	35	
Bydlení, komunální služby a úz. rozvoj	36	
Ochrana životního prostředí	37	
Ostatní výzkum a vývoj	38	neuvedeno
Služby pro obyvatelstvo	3	
Dávky a podpora v soc. zabezpečení	41	
Politika zaměstnanosti	42	neuvedeno
Sociální péče a pomoc s spol. činn. v soc. zabezpečení a politice zaměstnanosti	43	
Sociální věci a politika zaměstnanosti	4	

Výdaje:	oddíl/skupina	poznámka
Bezpečnost, veř. poř. a práv. ochr.	součet	51 Obrana 52 Civilní přípr. na kriz. stavy 53 Bezpečnost a veřejný pořádek 54 Právní ochrana
Požární ochrana a integr. záchr. systém	55	
Bezpečnost státu a právní ochrana	5	
Státní moc, státní správa, úz. samospr. a pol. str.	61	
Výdaje celkem po konsolidaci	reakapitulace – č.řádku 4430	
Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	reakpitulace – č.řádku 4440	

2.4.3 Ukazatel dluhové služby

Vláda České republiky přijala dne 14. dubna 2004 usnesení č. 346 o Regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby. Přitom uložila místopředsedovi vlády a ministru financí sledovat zadluženost obcí a krajů a každoročně předávat vládě zprávu o vývoji zadluženosti obcí a krajů. Výše uvedeným usnesením byl rovněž schválen postup Ministerstva financí při hodnocení zadluženosti obcí a krajů, definici a výpočet ukazatele dluhové služby.

Ministerstvo financí vypočítá každé obci a každému kraji definitivní ukazatel dluhové služby. Těm obcím a krajům, které překročí stanovenou výši ukazatele dluhové služby ve výši 30 %, tuto skutečnost Ministerstvo financí oznámí dopisem ministra financí s tím, že by měly přijmout taková opatření, aby v příštím období ukazatel dluhové služby nepřekročily.

Přitom požádá dotčené obce a kraje, aby do 3 měsíců zdůvodnily překročení ukazatele dluhové služby a oznámily Ministerstvu financí, jaká opatření budou přijata. Dále ministr financí požádá o předložení Zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření za příslušný kalendářní rok a stanoviska zastupitelstva k této zprávě a rozpočtový výhled.

Ministerstvo financí vyhodnotí vyžádané podklady; přitom zváží všechny skutečnosti, které vedly k překročení dané hranice. Přitom budou dále brány do úvahy:

- celková zadluženost obce nebo kraje
- celková zadluženost obce nebo kraje v přepočtu na 1 obyvatele
- daňová výtěžnost vztažená na 1 obyvatele obce nebo kraje
- trend zadluženosti v minulých letech
- velikost obce nebo kraje
- celková finanční situace obce nebo kraje

V případě, že i v dalším roce obec nebo kraj překročí ukazatel dluhové služby, Ministerstvo financí předá seznam těchto obcí a krajů poskytovatelům prostředků ze státního rozpočtu a státních fondů, aby při projednávání žádostí těchto obcí a krajů o dotaci, o půjčku nebo o návratnou finanční výpomoc (NFV) přihlédli k této skutečnosti.

Překročení 30 % výše ukazatele dluhové služby nebude znamenat automaticky ztrátu možnosti získat státní dotaci. Je pouze jedním z kritérií, která použijí orgány poskytující dotace při konečném výběru těch obcí a krajů, které obdrží státní účelovou dotaci. Poskytovatelé uplatní toto kritérium při rozhodování o poskytnutí účelových dotací a půjček na nově zahajované akce. Naopak, toto kritérium nepoužijí :

- u akcí již schválených a pokračujících z předchozích let
- u dotací, které jsou součástí finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí a krajů, schválených v rámci zákona o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok
- u dotací jmenovitě určených jednotlivým obcím a krajům a schválených v rámci zákona o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok

Při rozhodování o poskytnutí dotace, půjčky nebo NFV bude muset být brán zřetel i na eventuální zvýšení zadluženosti z důvodu zajištění spolufinancování obce a kraje při účasti na programech financovaných z prostředků Evropské unie.

Ukazatel dluhové služby se vypočítá z následujícího vzorce:

$$\frac{\text{dluhová služba}}{\text{dluhová základna}} \times 100 = \text{ukazatel dluhové služby (\%)}$$

Dluhová služba je součtem následujících položek:

- zaplacené úroky (výdaje - položka 5141 rozpočtové skladby)
- uhrazené splátky vydaných dluhopisů (financování - tř.8 položky 8xx2 rozpočtové skladby, tuz. i zahr.)
- splátky jistin (financování - tř.8 položky 8xx4 rozpočtové skladby tuz. i zahr.)
- splátky leasingu (výdaje – položka 5178 rozpočtové skladby)

Dluhová základna obsahuje:

- skutečně dosažené daňové příjmy v tř. 1 a nedaňové příjmy ve tř. 2
- dotace souhrnného finančního vztahu (položky 4112 a 4212 rozpočtové skladby)
Pozn. Po konsolidaci!

3. Krajské profily

Zdroje pro data v krajských profilech jsou stejné jako na úrovni obcí. Za kraje jsou počítány některé údaje jako součet položek všech obcí v kraji, ne tedy pouze těch v analýze. Další jsou vykázány přímo za kraj na krajských reprezentacích ČSÚ. Oba způsoby jsou rovnocenné a vedou ke stejným výsledkům.

Porovnání obcí v kraji v 8 uvedených grafech vychází z údajů za dané obce přepočtené na 1000 nebo na 1 obyvatele, tak aby bylo možné porovnávat všechny subjekty. Byly vybrány vždy souhrnné ukazatele (zejména v rámci rozpočtu), aby byla zajištěna dostupnost dat pro všechny obsažené obce.

Do analýzy jsme také již promítli výsledky krajských voleb 2004. Byla aktualizována všechna krajská zastupitelstva a již známí noví či staronoví hejtmané. Bohužel v některých krajích se ještě nedospělo k dohodě o obsazení tohoto významného místa. V kraji Libereckém a Moravskoslezském se zřejmě prosadí stávající hejtmané, v Olomouckém kraji rozhodnou až zastupitelé. Tyto případy jsou v krajských profilech označeny hvězdičkou.

100 největších měst a obcí ČR (počet obyvatel k 31.12.2003)					
1	Praha	1 165 581	35	Trutnov	31 398
2	Brno	369 559	36	Písek	29 774
3	Ostrava	313 088	37	Kolín	29 690
4	Plzeň	164 180	38	Kroměříž	29 126
5	Olomouc	101 268	39	Šumperk	28 768
6	Liberec	97 770	40	Vsetín	28 575
7	České Budějovice	95 245	41	Valašské Meziříčí	27 481
8	Hradec Králové	95 195	42	Litvínov	27 022
9	Ústí nad Labem	94 105	43	Nový Jičín	26 547
10	Pardubice	88 741	44	Uherské Hradiště	26 421
11	Havířov	84 914	45	Hodonín	26 345
12	Zlín	79 177	46	Český Těšín	26 159
13	Kladno	70 003	47	Břeclav	25 789
14	Most	67 905	48	Krnov	25 547
15	Karviná	63 677	49	Sokolov	24 901
16	Frýdek-Místek	60 290	50	Litoměřice	24 489
17	Opava	60 252	51	Havlíčkův Brod	24 356
18	Děčín	52 058	52	Žďár nad Sázavou	24 030
19	Karlovy Vary	51 807	53	Chrudim	23 630
20	Teplice	51 223	54	Strakonice	23 545
21	Chomutov	50 251	55	Kopřivnice	23 424
22	Jihlava	50 100	56	Bohumín	23 075
23	Prostějov	47 374	57	Klatovy	22 872
24	Přerov	47 311	58	Jindřichův Hradec	22 812
25	Jablonec nad Nisou	44 878	59	Vyškov	22 265
26	Mladá Boleslav	43 684	60	Kutná Hora	21 280
27	Česká Lípa	38 841	61	Náchod	21 263
28	Třebíč	38 785	62	Jirkov	21 056
29	Třinec	38 415	63	Blansko	20 384
30	Tábor	36 264	64	Žatec	19 607
31	Znojmo	35 280	65	Hranice	19 582
32	Příbram	35 251	66	Mělník	19 231
33	Orlová	34 282	67	Louny	19 147
34	Cheb	33 242			
			68	Otrokovice	18 857
			69	Bruntál	17 686
			70	Kadaň	17 639
			71	Beroun	17 550
			72	Uherský Brod	17 508
			73	Svitavy	17 427
			74	Kralupy nad Vltavou	17 373
			75	Rožnov pod Radhoštěm	17 238
			76	Ostrov	17 206
			77	Česká Třebová	16 655
			78	Pelhřimov	16 541
			79	Rakovník	16 473
			80	Neratovice	16 427
			81	Jičín	16 328
			82	Benešov	16 257
			83	Dvůr Králové nad Labem	16 150
			84	Varnsdorf	15 895
			85	Bílina	15 738
			86	Klášteřec nad Ohří	15 695
			87	Brandýs n.L.-St. Boleslav	15 398
			88	Slaný	15 070
			89	Ústí nad Orlicí	15 031
			90	Turnov	14 507
			91	Chodov	14 454
			92	Nymburk	14 373
			93	Zábřeh	14 360
			94	Mariánské Lázně	14 277
			95	Hlučín	14 228
			96	Český Krumlov	14 146
			97	Šternberk	13 967
			98	Rokycany	13 826
			99	Krupka	13 687
			100	Poděbrady	13 128